

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	o. é.
Félévre	5 „	50 kr
Évnyegyedre	3 „	„
Egy hónapra	1 „	„

Szerkesztői szállás:

beleértve tordautca 122. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

5t hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.) Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilvántartási czikk:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez csimandók. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás 1871-re.

A „Kolozsvári Közlöny“ munkássága teljét mindig arra irányozta: védelmezni Magyarországot állami függetlenségét, területi épségét, korszerűleg reformált alkotmányát.

A századokon át velünk jóban, roszban osztozott lajthántuli népekkel fenntartani óhajtjuk a nemzetközi szövetséget, melyet koronás fejedelmünk egysége pecsételt meg a pragmatica sanctioiban. A szabadelvű haladás zászlója alatt a nemzet értelmiségével egy sorban küzdünk a hazafiság szellemi törhetlen fegyvereivel alkotmányos intézményeink tökéletesbítéséért, állami létünk s alkotmányos szabadságunk garanciáinak kiegészítéséért. Éber közgei igyekvünk lenni a szabad sajtónak, mely figyelemmel munkál az ország szellemi és anyagi erőinek fejlesztésén. Együtt a belügyek menetéről, s a népek érdekeinek solidaritásánál fogva, nemzetünkre is kiható világeseményekről értesítők, tájékoztuk t. olvasóinkat.

1871-el lapunk fennállása XVI-dik évébe lép, elhatározza, hogy a megkezdett pályán tántoríthatatlan szilárdsággal, hazafiúi buzgalommal fog előre haladni.

E szép és terhes feladatnak megfelelni lesz a „Kol. Közlöny“ célja ezután is. A zászlót, melyet ma követ és mindenha követni fog, Deák Ferencz, a haza bölcsé bontotta ki; a jelszó rajta: biztosítani a nemzet és ország jövőjét, fokozatosan, de biztosan előmozdítani a nép jóllétét, a haza anyagi és szellemi felvirágzását.

A szent ügynek sikerrel szolgálndók, új, jeles szellemi erők csatlakoztak a lap belmunkatársaihoz: ezek, s a régiak teljes erőből azon lesznek, hogy a „Közlöny“ szellemi becsét emeljék, a lapot tartalomdúsá, változatossá, élénké tegyék.

Magyarország alkotmányának korszerű intézmények általi kiegészítése rendkívül fontossá teszi belügyeinket: ezekről maga idején, avatott tollak szólandanak vezércikkeinkben; nem csak keblbeli belmunkatársaink tárgyalandják e fontos napi kérdéseket, hanem pesti veterán publicisták közreműködését is biztosítók a „Közlöny“ számára. Az országgyűlés folyamáról érdekes cikkeket hozunk egyik hazai tekintély jeles tollából, s az ülések menetéről is lehetőleg bő közleményeket adunk, sőt a nevezetesebb beszédek teljes szövegben közöljük. E felett lesznek érdekes pesti és bécsi leveleink. „Tárcza“ rovatunkat bőven ellátjuk eredeti dolgozatokkal, ismeretterjesztő és helyi érdekű közleményekkel. A külföldi nevezetesebb eseményeket főcikkben tárgyalandjuk, megvilágítjuk. A most szerfelett érdekes „esetelér“ rovat bőségére kiváló gondot fordítunk. A nevezetesebb bel- és külföldi eseményekről „eredeti táviratokat“ hoz lapunk. A köztörvényhatósági, községi átalában vidéki életre, feladatunkhoz képest, kellő súlyt fektetünk. Az „Ujdonság“ rovatot meg bővítjük, élénké teendjük és érdekes a p r ó s á g o k a t is közölünk benne.

Szóval: mindent elkövetünk, hogy a „Közlöny“ a n. érdemű közönség eddigi pártfogására méltóvá tehessük. Azzá is fogjuk tenni, mert a „Közlöny“ jó hírű külmunkatársai nagybecsű támogatásukat ismét felajánlák s így a közreműködésre megnyert szellemi erőkkkel illően és nyomatékkal képviselendjük ez országrész érdekeit is a haza szent ügye mellett.

E célból a lapot, mely a haza és nemzet szent ügyét az erdélyi részek legtekintélyesebb államférfiainak útmutatása szerint tizenöt hosszú éven át, számtalan megpróbáltatások közt híven, kitartással szolgálta, t. olvasóink becses figyelmébe, jóakaró támogatásába ajánljuk, melyet kiérdemelni állandó törekvésünk leend.

Készörömet átalakitottuk volna lapunkat napilappá, de egyelőre czélszerűbbnek látszott oda törekedni, hogy t. olvasó közönségünk lehető jutányosan juthasson szükségeinek megfelelő organumhoz.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 1871 január—december	10 frt—kr. o. é.
Félévre 1871 január—június	5 „ 50 „ „ „
Évnyegyedre 1871 január—márczius	3 „ — „ „ „
Egy hónapra	1 „ — „ „ „

Az előfizetési pénzeket a „Kolozsvári Közlöny“ szerkesztőségéhez (bel-tordautca 122 szám) kérjük beküldeni, mit t. előfizetőink postautalványokkal legczélszerűbben tehetnek.

Helyi előfizetéseket elfogad a szerkesztőség (bel-tordautca 122 szám) és Demjén László könyvkereskedése, (piaczsor Fröhlich-ház.)

A helyi hirdetések Demjén László könyvkereskedésében, s a „Közlöny“ kiadó-hivatalában (piaczsor zálogház-épület, az emelet hátsó részében) vétetnek fel a legméltányosabb díjak mellett.

Egyes példányok Demjén László könyvkereskedésében kaphatók.

A „reclamatiók“ a kiadóhivatalhoz intézendők.

Kolozsvártt, december elején 1870.

A „Kol. Közlöny“ szerkesztősége.

Pest, dec. 3. 1870.

(—K—) Engedjék meg t. olvasóim, hogy félretegyem ezúttal a keleti kérdést;— melyre nézve új phasis, a béke-remény phasisa állt elő, mennyire alaposan, azt a jövő fogja megmutatni — és az utóbb lefolyt 24 óra történetéről írjak valamit, mert ezen rövid időszak valósággal egész történeté kezdett fejlődni s csak azért lett eddig azzá, mivel a hírek, melyek forrását képezték, a mily hirtelen érkeztek, éppen oly gyorsan fennakadtak.

Tegnap izgalmas napja volt a fővárosnak.

A kormány- és pénzügyekkel szorosabb összeköttetésben álló egynék már a déli órákban autogtak a francia fegyverek győzelméről, de maga a valódi tény nagyon bizonytalan körvonalakban szivárgott ki a közönség közé, annyira: mikép ez csak azt tudta meg, hogy a francziákra nézve valami kedvező történet, de azt nem: mi volt az a kedvező.

Dehát, az esti lapok megjelenése folytán már többről értesültünk.

Az egyik lap, mint bécsi börzebirt közlé, hogy Ducrot tábornok Páris előtt megverte a poroszokat, a Marne folyón átkelt és 150,000 főnyi seregével Nogent előtt áll.

E hír azért bir roppant fontossággal, mert ha megvalósul, akkor Páris eo ipso föl van mentve az ostromzár alól, mi által a háború új fejez te vónné kezdetét.

Azonban e hír nem talált föltétlen hitelre, legalább az avatottabbak előtt nem, mert ismerik a börzét s tudják, mikép azon néha oly hirt bo csátat egy-egy pénzfejedelem szárnyra, a minőre

éppen szüksége van, hogy bizonyos papírok árfo lyama emelkedjék vagy esőhessenjen.

De jött egy másik lap ugyanazon hírrel, és már több bővre talált, mert híreit rendszeren jó forrásból meríti, s mert e közleményének bizonyos mysticus szerkezetet adott, a mennyiben megjegyzé, miszerint azt mindig jól értesült helyről kapta, melyen nem igen szoktak minden mende-mondának hitelt adni, hanem azért mégis csak reservatával eresztli útunk, bizonyosabb értesülést a közelebbi órák távirataitól várva.

A közönség kíváncsisága, — melyet a bizonytalanság még inkább fokozott — fel volt csigázva. A vendéglők, kávéházak látogatottabbak váának, mint máskor, a vita pro et contra folyt, fogadások is történtek; több helyt csupa merő örmöböl pezegős palaezok durrogtak, és csak a fölött fejezték ki az arczok elégtelenséget: miért nem érkezett ki a jó hír reggel, hogy a nap folytán még a részletekről lehetett volna értesülni, míg így e szörnyű bizonytalanságban kell lefekünni, és ki tudja, mire ébredtünk?

E sorok írója is nagyobb társaságban volt, midőn újság lapot tartva kezében, berohan valaki, meglepetve kérdezvén: „olvasátok?“

Mindnyájan neki estünk az újságnak; magyar esti lap volt, és magántávirata e laconicus sorból állt: „a poroszok Párist bevették.“

Egymásra bámultunk. Több percz mult el a nélkül, hogy csak egyiktünk is szóló volna.

„Ily ellentmondó hír — gondoltuk — főleg oly lapban, melyről föltehető, hogy közel áll a forráshoz.“

Honnan merítették ezen contrast hírek?..

Enek nyomára kellett jönni...

És hol lehet sok mindenfélének nyomára jönni? A casinoban, körben, a hol tömegesen fordulnak meg az emberek s mindegyik tud valamit.

A talány csakhamar meg lőn fejte. Mondják, mikép az érdeklött magyar lap szerkesztője maga beszélte, hogy egyik munkatársa, kinek köréhez a táviratok tartoznak, e néhány szót: „Sonach wurde Paris debloiert“, legczélszerűbbnek látta így lefordítani: „a poroszok Párist bevették.“

Ez nem adoma, hanem tény.

A magyar lap közleményének alaptalansága ekként csakhamar igazolva levén, megint a főlebb érintett kedvezőbb hírekhez ragasszkodtunk, és bizonyára nem kevesen csupa igazatosságból álmatlanul töltöttük az éjet, s várva-várták a reggelt, remélvén, hogy a friss lapokban a tegnapi híreket kiegészítő telegrammokat találándnak.

Csalódtak. A mai lapok semmi újat sem hoztak, és így még most is bizonytalanságban vagyunk; de már több hitelt adunk a tegnapi kedvező híreknek azért, mert porosz forrásból sem jöttek ellenkező tudósítások, — a mi jó jelnek látszik — s mert a legújabb telegrammok szerint minden zászlóaljhoz 200 embert küld még a Poroszország a csatatérre, miből az tűnik ki, hogy ott még most is szükség van a katonára.

Mire levelem az olvasók elé jut, táviratú úton bizonyára hitelesen lesznek már értesülve az eseményekről, mindamellett talán némi érdekeltséggel futották át soraimat, miután azok felvilágosítást adtak oly ellentmondó hírek genesiséről, melyek kétségteletlenül a vidéken is csináltak egy kis confusiót. (Lásd „Legújabb táviratok“ czimű rovatunkat. Szerk.)

A „nagy eszme“ hatása.

— Ezelőtt egy évvel általános tapással fogadtak volna a romániai sajtó azt a „nagy eszmét“, melyet lapunk közelebbi számában, a bukaresti „Pressa“ után ismertettünk. A „független román királyság“ devise ma megdőböntöleg hat még azokra is, kik még nem oly régen ezért rajongtak.

Az európai helyzet megváltozott, s így a hevesebb románok hangulata is a moderatio tőgáját ölti fel. Ma a pangermanismus, de különösen a panslavismus birodalmakat ostromló hullámaival szemközt kevésbé kecsegtetőnek tűnik föl a különállás nagyszerű aspiratioja.

Most az erősebbek is szövetségesek után néznek körül; nem csoda tehát, ha a román nép szíviői is a józan felfogás zászlója alá seregelenek és saját erőiket higgadtan meglátolva, csak a lehetővel számolnak.

Midőn Károly fejedelem nov. 27-én a kamarákat megnyitó beszédében Magyarország-Austriával fennálló barátságos viszonyt hangalyozta, beszédének eme passusa — kiválóan csakis ez fogadtatott köztetszénnyilvánítással.

Örvendő jelensége ez a jókor beállott politikai eszélynek, s egyszersmind elégtétel részünkre is, kik mindig azok közt állottunk, kiknek politikai credoiban egyik sarkalatos pont: a román és magyar nemzet testvéri egyetértése, érdekegyesége, szilárd és tartós közfogása.

A romániai törvényhozók körében nyilvánult bölcs felfogást vizsgágozzák az ország legolvasottabb lapjai is. Boersco hangzatos cikkével nem csinált nagy szerenost a „Pressa“-ban, eltekintve

attól, hogy a vérmesebb román lapok a „független román királyság” eszméjének jelenlegi megpendítését — orosz tapogatózásnak tartják.

A román lapok csaknem mindnyájan kikélik Oroszország ellen. A magyar-osztrák rokonszenvvel éppen nem vádolható „Tromp. Carpat.” azt mondja, hogy „Oroszország fenyegetéseivel szemben a románoknak tradícióknak megfelelő nemzeti politikát kell követni, Angliával, mely most Franciaország helyét is pótolja, a fajokon Ialával és Magyarországgal Austriával, melynek a románokkal ugyanazok az érdekei vannak — kell együtt haladniuk”; a panslavismus — ugymond — ajtóknak kopogtat, „nekünk a panszlávellenes hatalmakkal kell kezdeni fogni, s ezek: Törökország, Anglia, Magyarországgal Austria és Italia.”

A „Bukarester Nachrichten” pedig azt állítja, hogy a „független román királyság” eszméje „a románoknak Oroszországgal készített verem; csak akkor higgyenek e hatalom ösztönzésében, ha viszályadja nekik egész Bessarabiát — addig óvakodjanak a görög ajándéktól.”

De a mi jó „Gaz. Trans.” ánk sem érti e tümeményt; azt véli, hogy valaki a zavarosban akarna halászni; hogy kit tart e valakinek, azt nem is sejteti, hanem ezzel vigasztalja magát: „jó tudunk, mit tervelgetnek a romániai conservatívok körében is.”

Eltekintve e csekély disszonantiától, megelégedéssel kell constataciónok, hogy a romániai sajtó organumai nem vetnek többé felénk gyűlöletes phraziabombákat, hanem egy látszik legnagyobb részükkel titat tört magának azon jobb meggyőződés, hogy Magyarországgal Austria jó a karó szomszéd, ki nem szándékozik belügyeikbe avatkozni; sőt éppen arra áll mindig készen, hogy velük vállvetve oltalmazza Kelet biztonságát, s az ott lakó népek szabadságát, jólétét.

Bár lenne e jobb meggyőződésre eljutás állandó és áldáshozó a két, egymás szövetségére áttalt magyar és román nemzetre nézve!

Pest, nov. 30. 1870.

(—K—) Az északi colossus, a mily hirtelen — habár talán nem is egészen váratlanul — mocczant egyet, éppen oly hirtelen hökkent meg, midőn látta, hogy az érdeklött hatalmasságok nem veszik csak úgy félvállról a dolgot, hanem ugyancsak oda-mondják jegyzékeikben az igazat.

Főleg — miként mondják — az osztrák-magyar külügyministerium válasza lepte meg a szent-pétervári kabinetet, mert nagyon categoricus volt.

E meglepetés hírével örömmel vettük, mert jelét látjuk abban annak, miszerint a birodalom ügyei nem kezeltek az eddigi léhasággal, és kellő súly adatik a szónak, melyből — ha eredménye nem lesz — majd tett fejlődik ki, szintén a kellő súlylyal.

Állítják, mikép Anglia, Olasz, Törökország s a magyar-osztrák állam jegyzékeinek értelmében tett volna Poroszországgal az előterjesztést Szent Pétervárott, mit András-sy Gyula gróf is felelített a Deák-körben, de mi ezen előterjesztés komolyságát két-

ségbevonjuk, miután határozott meggyőződésünk, hogy Porosz- és Oroszországgal a kérdésben — legalább addig, a meddig kölcsönös érdekeik követelik — egyetértének.

Az orosz válasz a bécsi jegyzékre, melynek megérkezését már tegnapelőttre jelezték, és tartalmáról is tudtak már annyit mondani, miszerint nem oly merev ugyan, hanem azért ragaszkodik az eredeti követelésekhez, még mind nem jött meg, sőt most már e hét vége előtt nem is váratik, mert megállapítása, szerkezete azon mellékes kérdések elintézésétől függ, melyek fölött most folynak a tárgyalások.

Ezen kérdések csak látszólag mellékesek, és a valóságban alkalmasint nagyon is fontosak lesznek, mert egyik közülök aligha nem a javasolt londoni konferenciára vonatkozik.

E tervvel Poroszországgal állt elő — miként hitte — kebelbarátja érdekében, s azon reményben, miszerint az érdeklött hatalmasságok kapva kapnak majd az ajánlaton.

Azonban Bismarck gróf — ezúttal úgy látszik — csalódott fölfevésében, mert a konferencia terve nem igen bájolta el azokat, a kik elé terjesztetett.

Nem tudom helyesen látok-e, midőn azt vélem látni, mintha Európa már megunt volna a minden alkalommal felmerülő zöldaszta melletti tanácskozásokat; mintha ezek végzéseinek tartósságában nem bíznék, mit, hogy helyesen tesz, bizonyítja a mostani orosz föllépés is; és mintha meg volna győződve arról, mikép Oroszországgal előbb-utóbb meggyűl a baja, minek folytán nagyobb a hajlam most véget vetni a dolognak fegyverrel, semmint hosszasan tanácskozni ismét, s oly határozatokat hozni, melyeknek érvényben tartását csakugyan a harczenet kelene kivívni.

Ismétlem, nem tudom jól látok-e, de azt vélem látni, hogy a kabinetekben csaknem nagyobb a hajlam a háborúra, mint oly békére, melynek vége mégis csak háboru leendne, és hogy most csupán azt puhatolják: vajjon bírnak-e hajlammal a háborúra, átlátják-e ennek szükséges voltát a népek is, melyek nélkül háborut kezdeni kockázatos kísérlet volna.

Talán e körülménynek tulajdonítható, mikép a konferencia terve nemcsak nem talált prima vista viszhangra, sőt oly akadályokba ütközött, melyek eltávolítása inkább kétséges, mint valószínű.

Porosz- és Oroszországgal Franciaországgal nélkül szeretne konferenciálni, a mely javaslat azonban a többiek részéről mindjárt viszályosított; később azt ajánlotta Bismarck, hogy a konferencia a porosz-francia békekötésig elnapoltassék, ám e terv is szeget ütött az illetők fejébe, mert ki tudja, nem ingatja-e meg ez alatt Oroszországgal a status quo-t? És így még az alap sincs kicsinálva, melyen a konferencia összegyűlné.

Hát ha még tekintetbe vesszük, miszerint a konferencia conditio sine qua non-já-

Alig pár napja, hogy Marosujvárt jártam, mely alkalommal Albert Antal úr, első kezelő bányatiszt, derék polgártársunk a legnagyobb készséggel vezetett le az aknába.

Hogy annál többet láthassunk, nem málbán, hanem lépcsőzetesen ereszkedtünk alá. Már az ötödik ül mélyeségnél fojtó léget éreztünk, azonban legkevésbé se rettentünk vissza ünnektől; annyival inkább nem, mert derék kísérőnk állítása szerint alább jóval tisztábbnak kelle lenni a légnek. Hetven ül mélyeségre egy hosszú lépcsőzet vezet alá, mely a falakba eresztett fenyőfa gerendákon nyugszik. Ez egyik főbejárás volt az ötödik aknaosztályba, melyen eddig a munkások jártak alá s fel; hanem most el van tiltva azon okból, mert az életveszélylyel jár. Van is ok rá, mert mindamellett is, hogy lehetőleg kijavított, a romboló tüzelem annyira megviselte, hogy méltán tarthatni a szerencsétlenségtől. Élénken látszanak szomorító nyomai annak, hogy csapott fel a láng a roppant magas alkotmányon. Itt ott szénkéreggel burkolt gerendák, oldaldezkázatok mutatkoznak; a karkák, lépcsőfokok fekete korommal borítva, mindebből nehez szag gőzölög ki; s nagyon sűrűn szemlélhetők az elégettek helyébe újonnan rakott fehér deszkák a padozatban, valamint a lépcsőzetben. Látható, hogy miként terjedett a tűz, miként vitte magával a vészt a bányatüregekbe támadt légvonat egyik osztályból a másikba. Ajmeggyújtott faépítmények közelében fekvő ugynevezett „bányasikátorok” magokkal ragadták a pokoli lángokat a nagyobb üregekbe, kíméletlenül emészten fel és le-rombolván mindazt, a mi elejükbe akadt.

A kezünkben levő bányaművek halvány világai mindentit koromtól befekettített falakon törtek meg. Szomorú történetet olvastunk le azokról. Az emberi ész, munka- és szorgalomnak annyi gyümölcse semmiült meg, s mekkora nemzelgésdési tüke veszett oda!

Nem gondolva azon veszedelemre, minek ezen

nak kötik ki, hogy Oroszországgal vegye vissza október 31-ki famosus jegyzékét?

Mind oly — fő s nem mellékes — kérdések; melyeken áthatolni — ha ugyan át fognak rajta hatolni — nem lesz könnyű feladat.

Legújabb lépést ez ügyben a magyar-osztrák külügyministerium tett, a mennyiben egy itt szerkesztett jegyzéket küldött Versaillesba, melyben határozottan interpellálja Poroszországot azon álláspont iránt, melyet az a keleti kérdésben és a prágai békével szemközt elfoglalni szándékozik.

Meglehet, ezen incidens akasztotta meg az orosz válasz elkészítését. Szent-Pétervárott előbb tudni akarják, mit mondand Poroszországgal, és csak aztán fognak felelni, hogy annál biztosabb alapra állva — felelhessenek.

Az orosz-porosz egyetértés.

Az Európa osztó nagy politika e gyűnyörűséges mákvirágáról porosz forrásból csergedez a következő:

„A közvélemény nem ok nélkül gyanúsítja Poroszországot azzal, hogy a „keleti kérdés”-ben határozottan Oroszországgal álland. A legbiztosabb kútfőből irhatom, hogy mindjárt a sedani csata után orosz ügynökök mentek a porosz főhadiszállásra, hogy ott az Enaben megindított alkudozásokat befejezzék. Poroszországgal az orosz által teendő lépéseket határozottan helyeselő; már akkor megállapított főtponjaiban Gortsakoff hg. jegyzéke, s Poroszországgal által helyben hagyatott. A jegyzéknek már korábban közlése kell vala tétetnie; mintán azonban Oroszországnak célja az vala: elaltatni a semleges hatalmakat, visszatartani a Franciaországgal való beavatkozástól, a kiadással várt mindaddig, míg Franciaország ellenállási ereje teljesen megtörtetett. Elérkezvén e pillanat (t. i. Metz átadása) a jegyzék utnak indított. Ezt megelőzőleg több napig folyt e kérdésben a táviratozás Szt. Pétervár és Berlin között. Bizonyos, hogy Poroszországgal Oroszországgal részén áll, sőt hogy maga a wilhelmshöhei excelszár is beleegyezett az (1856) szerződés megtörésébe.” Eddig a felfedezés.

Nem szándékunk a közlemény teljes alapossága mellett kárdozkodni; hanem Bismarck szavára a konferencia külsőbég se mehetni el megnyugvással: a „keleti kérdés” amott benn egészen más alakban lépne a diplomaták elé, mint a milyennek ma azt Odo Russelnek Versaillesban festegeti, kivált, ha a nyert betek alatt ismét a porosz fegyverekre mosolyogna a harci szerencse; ellenesetben a pontusi kérdés egy időre ismét elalszik — az orosz hév is lecsillapul — ez a mi egyéni nézetünk.

Legújabb táviratok.

Brüsszel, dec. 3. Közvetlenül a Loirehad-seregűlt ide érkezett tudósítások jelentik, hogy a porosz hadseregek jobb szárnya e hó 1-én a francziák által keményen megveretett, és ezen győzelem folytán az összes Loire hadsereg (a franczia) utban van Páris felé.

Tours, dec. 2. Paladine tábornoknak egy

megrongált léposózetten voltunk kitéve, mintegy önkénytelenül sietünk előre, hogy lássuk: hol ért véget a romholás?

Vezetők rendezetéből az üregben szalmakéveket gyújtottak meg, hogy az egészet megvilágítva láthassuk. A sötét ürt pár perczre ragyogó fény árasztá el. Felséges látvány volt! A század óta épülő colossalis templomból kiltzve a lomba sötétség, s a hetven ül magas ívezet a maga nagyságában megvilágít a szemlélő előtt. A hatás, mit a felséges látvány idéz elő, némi mysticismus vegyül. Sajátságos felelem szállja meg a nézőt. Nincs elfáradt kebel, mely ne dobogva föl hangosan, s ne lepné meg nemes érzés a természet és emberi erő ily meglepő mutatványa előtt!

Az österemtés és az emberi alkotás műve együtt óriásit teremt. E templomban a gonosznak meg kell térnie, s lehetlen, hogy a legprozaibb kedély ne érezze a költészet hatását. Bár ne zavarna semmi azt! De hát mi zavarja? kérhetnék kegyes olvasóim. Az abban romboló vész szomorú nyomai, melyek az erőb világnál számtalanszor hatványozva tűnnek föl. A boliv, mely eddig szebb volt, mint akármely karrarai márványból készült egyház, sok helyt igen rútul be van kormozva. Kellemetlen vegyüléke a romanticismuskak a prozával! A fa alkotmányok közelében, melyek ez előtt nem sokkal lángoltak, a falakon vastag repedések mutatkoznak, úgy, hogy némely helyt a legbátrabb bányász is félelemmel tekint fel. Más helyt fekete, barna és vöröses sócsappegések hosszan függnek alá az ivezetről, melyek sajátságos színeiket a koromtól és koromolajtól nyerik. Néhol a megolvadt sötét az égőzénre folyt, azt vastag kéreggel vont be. Ez úgy néz ki, mint valamely óskori petrificatio. Akárhány helyen az ez előtt sik és fényes fal fekete, mint a tinta, ezer meg ezer repedés van rajta, s az égett sókéreg, mint nyáron a megszáradt iszap, pattogzik le róla. Kisebb, nagyobb részben alkatreseire felbomolva, fehér poralakjában

napiparancsa mondja: A párisi őrség kereszttűrt az ostromló porosz hadvonalat. Ducrot tábornok a hadsereg élén elibünk utban van; baladjunk mi is gyorsan neki elibe.

Tours, dec. 2. Nov 30 ki párisi levelek részleteket közölnek a nov. 29-én folyt csatáról. A choisy-i pályandvar a francziák által elfoglaltatott. A genevillersi felszigeten az ellenség keményen megüldözött; míg más oldalról Marante és Port-Anglais szigetek is elfoglaltattak a francziák által.

Versailles, dec. 2. (Hivatalos.) A Párisból kirontott ellenséges hadsereg a tegnapelőtti csata után a Marne partján fekvő Brie és Champigny helyégeket folyvást megszállva tartja; ma reggel azonban csapataink ismét visszafoglalták e helyeket. — 10 órakor a francziák tulnyomó haderővel, ismét előretörték a Szajna és Marne közt levő védelmi hadállásunk ellen; azonban a 12. és 2. hadtest csapatai, s a württembergiek által, egy igen heves, 8 órai csata után győzelmesen visszaverettek.

A mecklenburgi nagyherceg hadosztálya ma reggel a 15. és 16. franczia hadtest által az orgéresi és bagnieuxi hegyvonalon keményen megtámadtatott; — a francziák Loigny felé verettek visszazs és Doupry rohammal foglaltatott el. A közvetlen Artenay-ig előnyomult francziák több száz foglyot és 11 ágyút vesztek. A poroszok vesztesége azonban szintén jelentékeny; a francziák vesztesége is tetemes.

München, nov. 30. (9 óra 15 p. este) Versaillesből jelentik, hogy 29-én a Gisors és Etrepagny közt lévő országon egy csata volt, a melyben a német csapatok a nagy tömegben előnyomuló francziáknak nem tudtak ellenállani és a Pontoise felé vezető országon Charson át harcolva visszavonultak. A francziák délre vonultak.

Bismarck legújabb tervének

nem sok sikert jósol a „Times”; e szerint Bismarck visszatért azon régi eszméjéhez, miszerint jelen állásból kilopózkodván, a császárt helyezze be abba maga helyett. Hrszerint békefeltételek vannak megállapítva; ha ugyan még aláírva nincsenek is, — a porosz király, s a wilhelmshöhei fogoly közt, s ezen bir megerősítésül azon hiteles tényt idézik, hogy a császárné Brüsszelbe utazott el. A császár átengedi Strassbourgot és Metz, s tábornagyjai által kísértetve, a császári testőrség élére áll, mely a céljának megfelelőleg Mainz-ban helyzetetik el, s megerősítetve a Németországban levő 300,000 fogoly által, fölviáltja a német őrizetet Páris előtt; a német haderők behatárván, azon rész kivételével, mely szükséges lehetne az átengedett tartományok békében tartására.

M.-Vásárhely, dec. 2. 1870.

A négyzet által rendezett s a közönség által feszült kíváncsisággal várt felolvasási estélynek egyike tegnapelőtt folyt le; a közönséget városunk értelmisége képezte; no bizony ennek az értelmiségnek csak egy része törekszik komoly szellemi élvezetek után. Az estélyen megjelent közönség kimutatá jóakarátát részint a tudomány, részint a jótékony cél, nagy részt pedig a közreműködő közönség irányában.

Az első szó ev. ref. tanár Elekes Károlyé

hull alá, és nem ritka dolog, hogy a nagy tömegtől a meleg által elválasztott kisebb, nagyobb darabok is alázuhannak. Tompa moraj támad ilyenkor, melyet rémesen viszhangoznak a komor falak, a munkás pedig, ki alatt dolgozik, kereszttet vet magára s azzal tovább folytatja munkáját. Szegény emberek! Nektek azt sem szabad féltetnetek, a mi jegkedvesebb, csakhogy megélhessetek!..

E napon mintegy százhatvan bányamunkás foglalkozott az ötödik osztályban.

Meglepő kép az, mit e munkás tömeg idéz elő, ha a magasból mintegy hatvan ölről nézünk le rájuk.

Mintha számos fénybogarat hintettek volna szét a földön. Az emberi alakok alig kivethetők a távolság miatt, csak a gyertyák fénye lobog, melyet a bánya sűrű lége, ront köd elhomályosít. Ezen alakok folytonos és minden rendszernélküli mozgásban vannak, s egy összefolyó tompa moraj tölté be az ürt. A ki nines megszokva e látványhoz, úgy tűnik fel az előtt, mint valamely álom, vagy mintha valamely keleti tündérregét látna megtestesítve, melyben a szellemek éjjeli sétára indulnak. Mint lejjebb baladunk, hozzájuk közelebb, kidomborodnak az alakok, szemlélőmást nőnek és határozott formát vesznek fel. És midőn alatt vagyunk, mintha ébredés következett volna be, az illuzio eloszlik, a valót a maga prozaisságában látjuk szemünk előtt. A kik alatt dolgoznak, féligmeztelen halvány és nagyobbra sovány emberek. Kezükben nehez vaskalapáccokkal vágják a söt. Mintegy önkénytelenül emlészdünk mythologiabeli egyloposokra, kik Jupiter számára menyköveket kovácsoltak. A mint mondják, annyira megeszokták évtizedeken át ezen borzasztó nehéz munkát, hogy sokkal örömebb viszak költészségüket a bányában, mint a mezőn, eke, vagy kapa mellett.

TÁRCZA.

A marosujvári sóaknában.

I.

(—r—ó.) Van Marosujvárnak egy temploma, melyen évtizedek óta száz meg száz munkások dolgozik.

Valóságos templom az a maga nagyzerettségben, csakhogy nem a föld felszínén, hanem annak mélyében épül.

Hivei félve tisztelik a nagyszerű épületet s közel egy százada, hogy eljárnak abba imádkozni. Rövid az ima, a nép csak e két szóba foglalja azt: „Isten segélj”, de hosszú a munka, a mi aztán következik.

Ez így megy évről évre, nemzedékről nemzedékre.

És a nép erkölcsös, boldog, mert röviden imádkozik; de kosszan és szorgalmasan dolgozik. Papjai pedig egy szálág derék emberek, igen jól oktatják hiveiket, biztatván őket munkára és becsületes életre.

Ilyen templom a marosujvári sóakna. Hivei: a munkások, a papjai: a hivatali személyzetből válnak ki.

Jól tudják olvasóink is, hogy minő szerencsétlenség érte ezen hajlékot néhány hónap előtt, mikor vagy véletlenségből, vagy gonosz kéz által meggyújtott. Hetekig és hónapokig égtek azon roppant faépítmények, melyek az akna bejáratait, oszlopait s más beruházásokat képezték, s jóformán hozzá se férhettek a mentőkezek, hogy sikeresen és gyorsan tehettek volna valamit.

Ki itélni akar azon óriás munka felett, melyet a buzgó mentő kezek miveltek ottan, ne mossa el, ha alkalma van rá, betekinteni az aknába.

volt. Felolvasása a tudományos élvezet kedvelőire nézve semmi kiváncsalmat sem hagy fenn. Darwin elméletének alapján fejtegette a szerves lények alakulását és fejlődését, a lét után való küzdésben keresve minden fejlődésnek főingóját. A fölolvast munkában imitt amott oly kitételek fordultak elő, melyek — habár ilyenmű tudományos munkában elkerülhetlenek — a szépnem előtt látszólagosan viaszatásznak tűntek föl. A közbeszurt tréfás megjegyzések koronként élénkítő batást gyakoroltak a közönség azon részére is, mely nem ugyan hallgatva, de — úgy hiszem, nem a tudomány köréből vett — fecsegéseit hallatva, töltö az egész estét. A fölolvast mű igen correct leírása Darwin elméletének, s egy kevés figyelem árán igen sok élvezetet nyújthatott.

Ez első fölolvast követé Mendelssohn harmadik symphoniája, előadva zongorán Ziegler Hermin kisasszony és Koronka Albert úr által. A kitűnő munka eleinte nagy figyelem tárgya volt, hanem a közönség azt mondta reá, hogy igen hosszú, s akkor ismét elkezdődött a fecsegés, unatkozás stb. A symphonia igen jól volt előadva, s az egész játékából nagy gyakorlottság látszott a négy kézre játszásban.

A második fölolvast Szász Béla tartá. Felolvast a „szépről a szépeknek.“ A kitűnő előadással olvasott szép munka kiválóan a szép fogalmáról szólott. Ugy hisszük, egy kis vétség volt a rendezőség részéről az, hogy a fölolvast nem legelőnek tevő ez estén; ha a közönség kisé megismerkedett volna a valódi szép fogalmával, talán nagyobb élvezettel hallgatá vala Darwin tanát és Mendelssohn symphoniáját. A valódi szép hallgatásába — mint fölolvast mondá — annyira el kell merülnünk, ha élvezni akarjuk, hogy a külvilág benyomásaira nézve teljesen érzéketlenekké váljunk.

Szász Béla fölolvastása nagy figyelmet érdemelt, egyfelől a tárgy érdekessége, másfelől a munka kitűnő volta miatt, s bizony éppen semmi szükség sem volt arra, hogy fölolvast a szép megismertetése végett a materialismus elvét is — kissé talán polemizáló kedvvel — beleveggye.

A kik a symphoniában, fölolvastásokban nem találtak elég gyönyörűséget, az estét beázó piécében mindenesetre kielégítheték vágyukat. Wittich Mari kisasszony kitűnő szabatosággal és könnyűséggel játszá Ascher „L'orgie“ című darabját zongorán, habár a valódi szép élvezetében most sem tudta a közönség teljesen körülzseigetelni magát; lehet, hogy a nem zenészek feledék a darab szép ségét a bájos, tünde alak láttára, hanem a zenészekre nézve az előadott darab nem volt elég szép arra, hogy figyelmét a játszó kellemesitől elvonja. — a.

Az erdélyi kir. Biztos őnagyméltóságától következő köriratot és kimutatást vesszük közlés végett:

2015 eln. 1870. K. B. A kincstári jogi képviselő tárgyaiban idei szeptember 30-án 1631 eln. szám alatt kiadott körlevél kapcsán s különösen az ahoz mellékelt igazságügyministeri rendeletnek Erdélyre vonatkozó II-dik pontja kiegészítésétől, igazságügyminister ur ő nagyméltóságának idei november hó 23-án 20604 sz. alatt kelt intézkedése értelmében a bíróságokkal alkalmazkodás végett leendő közlés tekintetéből, ide zárva megküldöm a maros-vásárhelyi, fogarasi, nagyenyedi és dévai kincstári uradalmi ügyési újon alakított kerületek táblás kimutatását azon megjegyzéssel, miszerint a fogarasi kincstári ügyési hivatal teendői egyelőre a dévai kincstári ügyési hivatal teendőihez csatoltattak.

Kolozsvártt, november 30-án 1870.

Gr. P é c h y.

Kimutatása azon erdélyi megyék, vidékek, székek, királyi kiváltságos nemes és kiváltságos mezővárosok területeinek, melyeken belül a rendezéresített négy erdélyi kincstári uradalmi ügyési hivatal az Erdélyben felmerülő kincstári jogügyeknek ellátására van hivatva.

A maros vásárhelyi kincstári uradalmi ügyési hivatalnál: M. Vásárhely város, Marosszék, Udvarhelyszék és város, Csíkszék és Csík-Szereda város, Besztercevidék és város, Küküllőmegye Naszódvidék, Tordamegye és város, Szász Régen város, Erzsébetváros, Oláhfalva város; a fogarasi kincstári uradalmi ügyési hivatalnál: F. Fejérmegye, Fogarasi vidék és város, Medgyes város és szék, Aranyosszék, N. Sinkaszék és város, Segesvárszék és város, Brassóvidék és város, Háromszék; Kőhalomszék, Ujgyházszék és város, Sepsi Sz.-György város, Kézdi-Vásárhely város, Illyefalva város, Bereczk város; a nagy-nyedi kincstári uradalmi ügyési hivatalnál: A. Fejérmegye, Kolozsmegye és város, Dobokamegye, N. Enyedi város, Károly-Fehérvár város, Abrudbányai város, Kolozs város, Szék város; a dévai kincstári uradalmi ügyési hivatalnál: Hunyadmegye és város, Szászvároszék és város, Szászsebeszék és város, Szorodahelyszék és város, Szekszárd és város, Hát-szeg város.

Jegyzék: Tözsomzsédságban lévén a deési uradalom a n.-bányai uradalommal, a deési uradalmat érdeklő, illetőleg B.-Szolnokmegyében előforduló jogügyek (kivéven a pénzügyi jogügyeket) a

n.-bányai uradalmi ügyési hivatal által lesznek ellátandók.

Egy katonai rőpirat.

A delegatiók a táján egy érdekes rőpirat kópiát. Nincs ugyan felajánlva a közügybi bizottságnak, de tartalmában gyakran fordul hozzá, felhívja figyelmét és szavazatait egy-egy indítványra, illetőleg tanácsára. Címe: „Das Jahr 1870. und die Wehrkraft der Monarchie“: szerzője nincs megnevezve, de egy általános hír Albrecht főherceget tartja annak.

A rőpirat a közelmúlt és jelen háborúból kiindulva, az osztrák-magyar hadsereg reformját hangsúlyozza, s annak módját indítványozza a lehető legnagyobb költséggel kímélés mellett.

A bevezetés összehasonlítja a porosz német véderőt és szervezetét az osztrák-magyar véderővel; az összehasonlítás természetesen nem a mi javunkra üt ki. Ennek alapján előadja a reform terveit, melyek 3 pontban foglalhatók; egyik a véderő, s nevezetesen a sorhad és tartalék megnagyobbítása, másik a hadseregnek helyesebb beosztása és elhelyezése, harmadik az erődők és megerősített helyek rendes, szerves felállítás.

Mindenekelőtt kijelenti sz ismeretlen szerző, hogy a rőpirat tisztán katonai szempontból írta, hogy távol akarja magát tartani minden politikai kérdéstől, s hogy jelezze: „Si vis pacem, para bellum.“

Az első fejezetben azt fejtegeti, hogy a porosz fegyverek rohamos győzelmei, az ügyes vezetés mellett főleg a porosz sereg rendszeres kiképzettségének s ruglön kéznél levő elegendő készletének köszönhetők, s előadja a porosz véderő fejlődésének rövid történetét, s mindenből azt következteti, hogy bármely invasio ellenében az összes harcoképes lakosságnak kell közreműködni, külön-külön módon és téren. Csak így véli tekintély által fentarthatni a békét.

Poroszország és az osztr. m. birodalom haderejének összehasonlításából kiemeljük a következő adatokat: A hadilétszám Poroszországban 1 millió és 2—4 százezer ember. A birodalomban 1.075.000 embernek kellene lennie, de tényleg 1871. tavaszán nem lesz több 911.000-nél. Eonélfogva azt indítványozza, hogy harmadik (illetőleg 6.) tartalék zászlóaljakat és tartalék lovasszázadokat alakítsunk.

Mintán pedig a törvény nem engedélyez a honvédségnek külön tűzérőket; minden ezrednél 3 tartalék löteget kíván felállítani, melyek háború esetén a honvédséget egészítik ki. A mitrailleurok csak a puskatűznek sikeres támogatásul tartja használhatónak, s mint ilyeneket, minden gyalogezredhez kettőt szeretne beosztani.

A technikai csapatokat minálunk elégségeseknek tartja; csak azt szeretné, hogy az e csapatokból a honvédséghez besorozottaknak alkalmazásáról gondoskodjanak, s ezért fokozatosan honvéd-technikai századokat kíván felállítani.

A szekeres csapatok számát színtén nagyobbítani szeretné, s a honvédségnél is kíván ilyeneket felállítani.

Egy további szakaszban a rőpirat áttér más egyes megjegyzésekre és indítványokra a véderő fejlesztését illetőleg.

Itt első helyen a batárörvidékről szól, s mintán annak polgárosítása kimondatott, ezt, mennél előbb keresztül akarja vitetni, azonban úgy, hogy a lakosságnak ne legyen oka elégedetlenségre. E célból a 14 határezred mindegyikéből 1 sorbadi zászlóaljat, 1 tartalék zászlóaljat és 3—8 honvédszázadot kíván állítani, mi által az állítandó katonák száma nem haladná meg a 215 századot, melyet a határörvidék eddig is állított (a felfegyverzett lakosságot ide nem számítva.)

Tirolban eddig régi kiváltságok folytán a katonai állítási arány sokkal csekélyebb volt, mint más országokban; mért is méltányosnak tartaná, hogy a 42 tyroli vadász-század 56-ra emeltesse.

A dalmatiai lakosok nem tükrik meg az idegen éghajlatot, s azért a tengerprti lakosait úgy mint eddig, tengerészeti szolgálatban óhajta alkalmaztatni, a feljebb lakókat azonban egészen felmenteni a sorbadi szolgálatól; ennek ellenében azonban az egész felfegyverzett férfilakosság 20—36 éves koráig külön szervezettel nép-hadat (miliz) alkotna.

A tengeri haderőt szerző elégségesnek tartja, mintán a birodalom úgy sem válhatik tengeri hatalommá.

A honvédségre nézve a szerző nagyon sajnálja, hogy a lajtántul rész abban még nagyon hátramaradt. A hadműveletek sikeressége végett háború idejében okvetlenül egy és ugyanazon főparancsnokságot igényel a sorhad és a honvédség. A tábor-kari tiszteknek ugyanazon iskolából kell előkérülniük, s honvédség és sorhad vezetőinek egyaránt kell ismerniük az egész véderő szervezetét. A fegyverzetnek és szabályoknak szintén ugyanazoknak kell lenni itt is, ott is.

Igen nagy fontosságot tulajdonít szerző, s nézetlnek szerint helyesen annak, hogy a honvédség ne zászlóaljanként, hanem ezredenként legyen szervezve, s hogy ez ezredet kerületei megegyezzenek a sorozred kerületeivel, mi a mozgósítást mind katonai, mind pedig a polgári hatóság szempontjából nagyon megkönnyíti.

Magyarországra nézve jónak látna szerző, hogy a huszár-századok szaporíttassanak.

A népfelkelést, melyet a lajtántul parlamenti megtagadott, ott is szükségesnek látja törvényhozás útján behozatni.

Egyike a rőpirat legfontosabb részeinek az, mely a hadsereg beosztását tárgyalja.

Mintán egy hadvezér legfőljebb 7 hadtestet képes kellőleg áttekinteni, szerző a 163 gyalogezredet (84 sor- és 84 tart. ezr.) 42 hadosztályba kívánja osztani, 3—3 hadosztály képezne egy-egy hadtestet, s e 14 hadtest a körülményekhez képest 3—4 hadsereget képezne.

Minden hadtest 3 lovasezredet, s 1—2 vadász-zászlóaljat kapna. A tűzérőből minden hadtesthez 1 egész ezred, a technicus csapatokból 3 genie és 1 utász század jut.

Az utólagosan érkező honvéd-hadosztályok azután vagy az egyes hadtestekhez osztatnak be, vagy szintén külön hadtestekké alakíttatnak.

A mozgósítás megkönnyítése és egyszerűsítése végett a beosztásnak már békeidejében kell megtörténni, s erre nézve táblás tervezetet is közöl a szerző.

E szerint az első hadsereg parancsnoksága Bécsben volna három hadtesttel, Bécsben, Linzbe és Grácban. A hadsereg állana 132 zászlóalj, 48 lovasszázad és 144 lövegéből. A második hadsereg parancsnoksága Budán, 4 hadtesttel Budán, Pozsonyban, Kassán és Temesvárott. Ereje: 152 zászlóalj, 108 lovasszázad, 292 löveg. A harmadik hadtest Prágában, a sereg három hadtestből állana, s a hadtestek parancsnokságai közül kettő Prágában, egy Brnmben székelne. A harmadik hadtest létszáma 125 zászlóalj, 36 lovasszázad, 144 löveg. — A negyedik hadsereg Lemberg; 2 hadtesttel Lemberg és Krakóban. Ereje: 76 zalj, 36 l. sz. 96 löveg. — Végül 2 ön-álló hadtest volna Szébenben és Zágrábban.

(Vége következik.)

A csatatérről.

Tours, decz. 2. Délben. (Hivatalos.) A loirei hadsereg, a hadügyminiszteriumtól kapott utasítása folytán, tegnap megkezdte az egyetértő hadmozdulatot. A hadműveletek kezdete kedvező volt. A 16. hadtest, Ciany ték. parancsnoksága alatt, e hó 1 én balszárnán Guillemlivellől Terminierig egy erős német hadállásra talált. Hat órai csata után a poroszok első hadállásai, s erre Bonneville, Villepleau és Faverolles helységek a franciaia csapatok által szuronynyal foglaltak el. A poroszok vesztesége tetemes; míg a francziáké nem igen sok. Folyvást hoznak még elő fogoly németeket. Az ellenség Logny Chateau Cambray felé vonult vissza. Ciany tábornok tudtal adá katonáinak a Párisból történt nagy kirohanás hírért.

Gambetta Toursból nov. 16-án galambpostán levelet küldött J. Favrenak, melyben jelenti, hogy Franciaországban tökéletes rend uralkodik, a loirei hadsereg 200,000 emberből áll, dec. 1-ig még 100,000 emberrel fog szaporodni, ide nem számítva a 200,000 mozgóért.

A „Liberté“ következőleg adja elő a franciaia haderők létszámát; déli hadsereg 60,000, loirei hadsereg 100,000; nyugati hadsereg 60,000, északi hadsereg 100,000, a normandiai sereg 40,000, a vogesi sereg 60,000, Garibaldi hadteste 15,000, a párisi sereg 225,000, elssasi szabad vadászok 25,000. Összesen 685,000 ember.

München, nov. 29. A versaillesi főhadiszállásról 28-án éjjelről jelentik: A „franciaia csapatok melyek Miletől Arrason át, Amiensig vannak felállítva, biztos hírek szerint 90,000 emberre tehetők, és dandárokrá vannak felosztva, melyek önállóan fognak Ronen és Amiens irányában működni.

München, nov. 28. A 25 és 27-iki előnyomulás Amiensig a Breteuil és Nons Didierből vezető utakon, nagy nehézségekkel történt. A veszteségek mindkét oldalon jelentékenyek. Mi 1600 embert veszítettünk halott és sebesültekben. A francziák igen jól vezérlettek, és igen vitézül harcoltak.

Tann tábornok bonnevall főhadiszállásából, 28-dikáról jelentik: 24 és 25-dikén elveszett hadiállásunkat Maizieres mellett, bár nagy veszteségekkel visszacsereztük, ellenben jobb szárnyunkon több hadiállást fel kellett adnunk, melyeket az ellenség azonnal megszállott és jelentékeny erővel védelmez; a francziák mindinkább támadóan lépnek fel.

A nov. 28-iki csatáról érkezett újabb hírek szerint, ezekben nem az 5. gyalogosztály, hanem a 3. porosz hadtest hivatott elő a 10. hadtest támogatására: és a veszteségek — a hiányzókon kívül — 3000 emberen felül mennének.

A francziák rendkívüli bátással harcoltak, úgy hogy porosz részről minden lépést busásan kelle megfizetni. Minthogy csak a 20-ik franciaia hadtest küzdött a 10. és 3. porosz hadtestek ellen, ebből az látszik, hogy a győzelemhez szokott poroszoknak a kisebbség előtt hátrálnok kelle.

A „keleti kérdés.“

Szt.-Pétervár, decz. 2. A mai hivatalos lap közlésezi Gortsakoff válaszát az angol jegyzékre. A jegyzék sajnálja, hogy Grauville különösen az orosz közlemény alakját gáncsolja. Egy tiszt

tán theoretikus elv mellőzése, mi által Oroszország oly jogot foglal vissza, melyről egy hatalom sem mondhat le, nem tekinthető a béke veszélyeztetésének. A császári cabinet soha sem törekedett az összes szerződés megsemmisítésére. — A jegyzék kinyilatkoztatja, hogy Oroszország kész részt venni minden tanácskozásban, melynek célja a keleti béke megszilárdulásának egyetemes biztosítása. Oroszország előnyösnek tartja a két kormány egyetértését, úgy a két ország, mint a világbéke fentartása érdekében.

Bécs, decz. 1. A „N. ft. Pr.“ arról értesít, hogy a conferentia összejevetése nagyon valószínű, de még nincs véglegesen elhatározva; Franciaország részvétele megállapított. A franciaia kormány a conferentia helyéül Bécsen proponálta, mi a bécsi cabinet által, mint nem opportunus, visszautasított. Az előleges kérdések értelmezése messze túlhaladja a tntkjdonképeni conferentia tárgyat.

Bécs, dec. 1. Londoni hírek szerint Bismarck kijelenté Russelnek, hogy Poroszországnak jóakaró magatartására nézve nem létezik Oroszországgal egyetértés. Ezzel szemben az „Indep.“ londoni tudósítója a júlini szerződésnek keltét is megjelöli, mely szerint Oroszország kötelezi magát sakkban tartani Ausztriát; Poroszország pedig, hogy a keleti kérdésben segíteni fog Oroszországnak.

Felhívás

a kolozvári iparosegylet igazgató választmányától.

Mintán az igazgató választmány mélyen érzi azt, hogy közelebből az iparos testületek (székek) az új ipartörvény következtében, mily nagy átalakulásnak lesznek kitéve, anélkül azonban, hogy városunk iparosai arra általában egy szellemileg, mint gyakorlatilag kellőleg elkészülve és kiképezve lennének, és e miatt könnyen megtörténhetik, hogy az átalakulásnál nem a leghelyesebb irányt követik. Továbbá már igen érzi a választmány azt is, hogy az ipar terén mennyi tenni való van, hogy a külfölddel csak megközelítve is versenyezhesünk s. t.

Ezek után az ig. választmány nagyon is szükségesnek látja az egyleti alapszabály 31. 32. 33. 34 és 35 § a értelmében az egylet kebelibe egyelőre az iparos szakosztályt megalapítani; melynek feladata lesz oda hatni, hogy a fennirtakat a lehetőségig orvosolja, és helyes irányban vezesse.

Hogy az iparos szakosztály mi módokat és eszközöket öléljen fel hatáskörébe, azt pontonként előre mind körülírni lehetetlen, mivel a teendőket mindig a körülmény szabja ki, hanem jelenleg az igazgató választmány mégis a következő pontokat véli az iparos szakosztály működése irányadó-jának.

1. Oda törekedni, hogy a tanoncok kiképzésére ipartanoda állíttassék; a segédek részére is vasárnapi és estvéli tanórák rendeztessenek.

2. Kipubaltolni, hogy ez vagy amaz iparág miért pang? és azon, hogy lehet? és kell segíteni.

3. Megtudakozni hogy e, vagy amaz iparág nál újabban mily eszközök és gépek használtatnak, és azok közül melyeket lehet nálunk legsikeresebben alkalmazni.

4. Utána járni, hogy hol lehet az iparos részére az első kézből a legjutányosabban a legjobb anyagot beszerezni, és hogy lehessen azt legelőnyösebben nagy mennyiségbe megvásárolva az egyes iparosok közt kiosztani.

5. Hogy, és hol lehet az iparos részére a legjutányosabb kölcsönpénzt kapni.

6. Felkérni a helybeli iparosokat, hogy ha valami szép jeles iparművet készítenek, azt szíveskedjenek az iparos egylet szállásán kiállítani, hogy azt szakértők megvizsgálják, és érdemük szerint a közönséggel hirdapok útján megismertessék. Megjegyezendő, hogy a tanoncok úgy mint a segédek is állíthatnak ki valami szép munkát, vagy rajzot.

7. Ha? és a mikor lehet egy nagyobb iparkiállítás rendezni.

8. Az iparos egylet helyiségén koronként ingyen felolvasásokat tartani.

Végre tegye meg mindazt, mivel az ipart virágzóvá teheti, a melynek könnyebb előmozdítására a hol szükséges a helybeli k. és iparkamara útján vagy a nélkül a kormány segítségét is kihasználja.

a) A szakosztály munkálódására pedig minden hónapban egyszer rendes gyűlést tart, rendkívülit pedig a mikor és hányzor jónak látja.

b) A szakosztály alakulásakor saját kebléből egy elnököt és egy jegyzőt választ.

c) A szakosztály megalakultnak tekintődik, a hogy 12-tag ajánkozott.

UJDONSÁGOK.

— A helybeli nőtanító képezde megnyitási ünnepélye f. hó 5-n délelőtti 11 órakor gr. Péchy Manó kir. biztos ő excja, Filep Samu polgármester, a növendékek s számos uri s női vendég jelenlétében ment végbe. Kethely tanfelügyelő s kir. tanácsos ő méltósága az ünnepély magasztos voltához mért emelkedett hangon beszéddel nyitotta

még a tanodát. Beszédének kezdetén kimutatta, hogy a tanodát az évszázados történetünkben az első csernők, a halandóságot érdeklőkben a kezdeményezés megtörtént. Fajdalmasan pillantott vissza bátramaradásunkra, de a történetből merített érveit arra nézve, hogy ezen bátramaradásunk oka nem a nemzet; mert nemzetünk mindig fogékonyt tudott tanítani a haladás iránt. Hisz, hogy jövőben nemzetünk is lépést tarthat Európa haladó népeivel a tanulási iránt, mert már a múltban is jeleket adta a nemzet annak, hogy megérti a szellemi nagyságra, midőn az 1848. évi országgyűlésen oly eszméket pendített meg, a melyek nagy haladásról tanúskodnak. Az újabb kor sem nélkülözi haladásunk példát, a társadalmi téren oly eszmék váltak életképesekké, a melyeknek nagy hordereje félreismerhetetlen (p. kiadódóvadás, ügyeletesség stb.) A társadalmi téren azonban a fejlődés oly mérvben történt, hogy nemcsak tényezőket mai nap már lehetetlen számolni kívüli bagyni. Ily tényező a nők nevelése. Ez legjobban maradt el, mivel eddig kénytelenek voltunk nélkülözni még oly intézetet is, a melyből a nők nevelésére a szükséges szak képzett erők kiküldhetnének. Első sorban tehát szükség volt egy nőtanítói képzőintézet létesítésére. Hogy ez Kolozsvárra létesüljön, leginkább B. Eötvös miniszter s a város aldoztatóságának közszómba. Ezeknek meleg szavakban köszönetet mondó szavak, valamint megköszönni a megjelent vendégek szívesességét is, kik jelenlétük által az ünnepély fényét emelték. Végre még eldöntött és ezen intézetre. Avután Kovács Antal igazgató tanácsai jegyző előadja az intézet körül történt intézkedéseket; bemutatta a tanítói személyzetet, névleg: Tescarik Ida igazgatónő, Németh Pálffy Ilka segéd tanító nőt, Indali Péter s Pál Ferencz rendező tanárokat, Stöger Béla zene- s László Lajos színpírás s rajz

tanító, felolvassa a felvett 22 növendék neveit s néhány bszdító szót intézett hozzájuk. Ezután a melóságos tanfelügyelő felhívta a jelenlevőket szemléljek meg az intézet helyiségeit s ezzel az ünnepély véget ért.

× A francia győzelmi hírek városunkban is roppant szenzációt keltek. Lapunk rendkívüli mellékletként szombaton délután szétküldött távirat, mely Ducrot seregszék kirohását, s a francziák győzelmét jelenté, néhány perc alatt szétterjedt, a nyilvános helyek rendkívül megröszécsedtek, polgár és katonai egyaránt lelkesedve élte a francziákat. Több család örömmel rendezett a nap örömeire.

× A múlt pénteken este Dr. Czifra Ferencz tanár, a város alkalmából tanítványai fáklyás zenét adtak, az itt állomásozó ezred katonái zenekeze közre létekével.

— Az itteni indóházban a raktárhoz vezető út oly rossz állapotban volt, mikép nem egy szer megrekedt; az iparkamara megkeresése folytán, azonban a vasúti igazgatóság az említett út helyreállítása iránt, azonnal intézkedett.

— Az „Erdélyi protestans Közlöny” előfizetési felhívását lapunk mai számával veszik a t. olvasók. Feloszlásuk tartják a vállalat korszerűségét bővebben jelezni: Erdélynek mivel protektus lakossága már rég érzi oly különöket hiányát, melyben az erdélyi protestans élet híven viselkedik, de egyszerűen alkalom is adas, hogy a közönség meg ne dermesse a jelesbék buzgalomát. Szász Gerő neve kezessé, arról, hogy a lap nemcsak azon specialis misszióját fogja betölteni, mely első sorban egy ilyen erdélyi vállalat feladata, hanem az irodalmunkban tisztas állást foglalandó el. Melegen ajánljuk tehát az „Erdélyi prot. közlöny”-t a tisztelt olvasó kö-

zönség figyelmébe s óhajtjuk, hogy az a lehető legnagyobb pártfogásban részesüljön.

— Új mulató helyet szándékozik egy vállalkozó a hűkapu kivüli a városfal és malom árka között építeni.

— Az erd. muzeumegyesület mindkét szakosztályának tagjai legyenek szivesek f. hó 7. diktén szerdán d. u. 5 órakor a muzeum olvasó termében, a közfelolvasások ügyében tartandó értekezletre megjelenni. Kolozsvárt, decz. 5. én 1870. Az elnökség.

× Ama négyszínű cziczuskat, melyet lapunk egyik közlelő számban említett, tulajdonosa párnáig mulva indítja Londonnak. Egy oly kalizka készült számára, mely 20 napi élelemmel ellátja, még pedig úgy, hogy naponta csak egy bizonyos adaghoz juthat hozzá, és így nincs szükség kicserélésre.

Jövő szombaton decz. 10. én Sz. Mátrai Laura jutalmat szűre kerül itt először: Howard Katalin, tragedia 5 felv. irta Gottschall Radolf, fordította Szigligeti Ede. A pesti nemzeti színpad ez újabb repertoír darabja, azt nagy tetszéssel adatik, hisszük, hogy a kedvelt jutalmazandó szokott pártolása itt is sok pártolót fog a színházba vonzani.

— A színdíjnyitást 1871. április végéig a többiek közt előadnak és azokra hoznak: Szegény János, Járj a magad lábán, Rabló menyasszonya, énekes vigjátékok és dráma: Utazás Chicába, Talpatlan, Romai fuvola, Rablók, operettek: Belizár, Fekete dominó, Ilka, Farszt, operák. Ezeket kívül több új dráma és vigjáték, mint Nagy bácsi öröksége, stb.

(—) Magyar-Ovár ott Mosonmegyében új távirat állomás nyitott meg korlátozott napi szolgálat.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Ellenhang

Tordamegye felüli kerületéből a „Magyar Polgár” október 16. diki számában megjelent „Követ-váltásztási mozgalmak Udvarhelyszékén” című cikre:

Gyárfás D. mokosnak az idézett cikkben lát-ható bemutatása méltó megítélésűt kelletett fel minden elfogadlan emberben.

A bántalmazni akarás épen tulajdonát fogva maga magát csafolja, főbbene Gyárfásnak, hogy szü-letése hibáján kívül, főri családokkal összeköt-tésbe hozta. Debat a demokráciának, mely a ha-ladás pályáját minden tehetség előtt felnyitotta, feladata-e sorompót zárni azok előtt, kik a mult-ban előtérre voltak, ha szinte képességgel bír-nak is.

Ez igazán Góbbé logika!!!

Ugyanazért alóliknak, mint a kik Gyárfás Domokos szepölten jellemét társadalmi téren min-den jó és szép létezésnél lelkes buzgalomát, anyagi áldozatát, elváltat becsületbeli kötelességei teljesítésében lelkiismeretesen pontosságát, s feddhet-leen becsületességét évek során át ismerjük és ismer-jük, nem tehetjük, hogy az átkos pártzenvedély ilyes árral dobálását felett, botránkozásunkat a hazafi tájadalomnak ki ne jelentjük.

Szász Régen, 1870. november 17. diktén.

Horváth Mihály, Szabó József, Szász István, Garda Márton, Csiki Károly, Horváth Sándor, Ger-gely Lajos, Szabó István, Keresztési Miklós, Muzs-nai Antal, Benkő János, Gáman Károly, Csia Elek.

*) Az e rovatban megjelölt cikkekért csak a saját-hatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

HIVATALOS.

Sz. 3486. 1870.

Hirdetmény.

Tordamegye Tiszsegeközhírteszt, miszerint 1869. deczember hó 12. án tartott képviselő bizottmányának 19. számú határozata folytán, M. Ludason a Maros folya-mon keresztül az ugyan ottani vasút állomásból vezető hid felépítése vállalkozó-nak fog kiadni, oly formán hogy az építő javadalmazás bizonyos évek folytán át és pedig az 1868-ik évi aug. hó 15. én kelt es. ny. p. értelmében, mint harmad az az legnagyobb osztályu, legmagasabb vámfizetéssel javadalmaztassék.

A hid terv és költségvetése Tordán az alispáni irodában bármikor a hiv. órák-ban megtekinthető. — Megjegyeztetik végül, hogy ezen hid a Mozség legnagyobb részét fogja kapcsolatba hozni a m. ludasi vasúti állomással, s forgalma a M. Ludas Besztercezi építés alatt álló országos utvonallal által évről évre emelkedik.

Vállalkozni kívánók, ajánlataikra nézt dech. 2. án kezdve bármikor értekezhet-nek a megye főispánjával vagy helyettesével Tordán megye lakhelyén egyszersim-d írott ajánlatok is elfogadtnak 1871. évi Január 10. g.

Torda 1870. november 30. án.

9926.

(562)

(2—3)

2438.

Hirdetmény.

Dézsaknáról Kolozsvárra 70 ezer mázsasó, és a körülményekhez képest talán még nagyobb mennyiség is lévően akkép elszállítandó, hogy a só a Dézsaknai mér-legről átvétessék, Kolozsvárra fuvaroztassék, és itten a vaspályára, a fuvarlevélben megnevezett sóbivalatt számára, a mérlegen tovaszállítás végett átadassék; — fel-hívatnak a vállalkozni szándékozókat, hogy szabályszerű béléggel, és 500 f. bánt-pénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a fuvarbérre és sópadékra nézve, f. év deczember hó 15. ik napjáig, délelőtti 10 óráig, az itteni m. k. bányaigazga-tóságnal nyújtsák be, melyek kiadó bivalatánál a szerződési feltételek megtekinthetők.

A m. kir. bányaigazgatóságtól.

Kolozsvárt, 1870. november 30. án.

9926.

(561)

(2—3)

2438.

Hirdetmény.

Tordaaknáról Nagyváradra 5 000 mázsasó a vasúton szándékolatván elszállítatni, felhívatnak mindazok, a kik ezen szállítást, a legelővidebb idő alatt foganatosítani, és fuvarbér fejében más sánként kevesebbet mint 62 krt igényelni szándékoznak, ebbeli zárt ajánlataikat, melyeknek szabályszerű béléggel, és 200 forint bántpénzzel kell ellátva lenniök, és melyekben a szállítási idő tartama, a fuvardíj Tordáról az ottani mázsáról Nagyváradig az ottani sóbivalatt mázsára, valamint a sópadék is tisztán kiirandó, f. év. deczember hó 15. ik napjáig, délelőtti 10 óráig, a helybeli m. k. bányaigazgatóságnál, melynél a szerződési feltételei is megtudhatók, nyújtsák át.

A m. kir. bányaigazgatóságtól.

Kolozsvárt, 1870. november 30. án.

NEM HIVATALOS.

(566)

(1—24)

Vizsgáljatok meg mindent s tartsátok meg a jót!
Számítalan esetben bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszer.

Dr. Miller móhny-nedve.

Leghathatós szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkasság, rekedtség, kezdődő tüdővész, s a gyermekek számárhurutja ellen; ezer mezei esetben bebizonyulva. Egy eredeti üvegárára, használati utasítással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalzsama göröcsök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. április 8. ról a növényország leghasznosabb nemeiből a legszorgalmasabban kieszítve, erősítő és üdítő hatású, al fogva messzire kitünőleg ősmerve a gyer-mek és végbél nyálkassága, emésztéshátrány, gyomorgyengeség, göröcsös gyomorba-j, vérhas, puffadás, és kólika-fájdalmak ellen.

Ezen kívül leghathatós és legerősebb szer hosszán és kimerítő betegségek ellen. Egy eredeti, horgany-kupakkal, pecsét és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 fr. 50 kr. o. é.

Kolozsvárti valódi minőségben csak Dr. Hintz Gy. és Binder a szent háromság-hoz címzett gyógyszerárán kaphatók.

Brassóban: Jekelius F. gyógyszerésznél, Purzengasse; Duschoin I. fűszerkereskedőnél főúr, és Kugler F. gyógyszerésznél, óvár; Szászvárosban: Specht I. gyógyszerésznél; Besztercen: Kelp F. néli Bukarestben: Frank Andr. gyógyszerésznél és Ovesa I. néli; Gyulafehérvárt: Boos C. néli; Csik-Szeredán: Winkler F. néli; Décsen: Krémer Jánosnál; Fagarasban: Bégsi I. gyógyszerésznél; Gy. Szent Miklósban: Fröhlich E. néli; Szebenben: Sili M. néli; Hosszfaluban: Jekelius A. gyógyszerésznél; Kézdi-Vásárhelyen: Lukács F. néli; Medgyesen: Hienz A. gyógyszerésznél; Szász Szebenben: Weissórl. G. A. néli; Nagy-Enyeden: Horváth F. néli; Kőhalomban: Szentpéteri I. néli; Rozsnyón: Römer A. gyógyszerésznél; Segesvárt: Deutsch J. B. néli, ki egyáltalán alaktartak felállítására is meg van bízva; S. szel. Györgyön: Csutak és társánál; Feketealomban: Reinhard C. néli; Földvárt: Folberth E. gyógyszerésznél.

(498)

(14—16)

BÁNYAI SÁMUEL

kolozsvári szöcsmester,

ajánlja a szöcsmesterség köréhez tartozó minden névvel nevezhető

RUHATÁRÁT.

Elfogad akár magán akár postai útán minden szöcs iparágbeli megrendelé-seket, s azoknak a legpontosabb és leggyutányosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelőssége elvállalásával igéri.

Továbbá elállal mindennemű öltö-zőket nyaraltatás végett illő áron.

Lakása Kolozsvárt, bel-magyarutca 428 ház sz. alatt.

Raktára ugyancsak bel-magyarutca Biásini-ház 442 sz. alatt.

Értesítés.

A „Victoria” biztosító társaság,

a magas miniszterium 22,829 sz. intézvénye által, engedélyt nyervén az emberélet-biztosítást ezennel megkezdi.

A társaságnak 1,000,000 [frt] teljesen befizetett alaptőké-vel, az 1869-dik évi számadás szerint:

biztosítási alapja 2,302,374 [frt].

Elvállal pedig a társaság:

tőkebiztosítást halálesetre,

mely fizetendő a biztosító halálesetében annak örökösének, vagy rendelv-nyesének.

Oly tőkebiztosítást, mely a biztosítónak életében vagy éppen neki magának, vagy más megnevezett egyénnek fizetetik.

Gyermekek számára

kiházasítási, férjhezmeneteli és iskolázatási tőkebiztosítást.

Nyugdíj vagy életjáradék biztosítást:

Továbbá közvetíti a társaság az általa alakított

tulélési csoportok

által az olyan módú kölcsönös biztosítást, mely szerint egész csoportozatok egymással több évekre olykép szerződnek, hogy az időközben elhalt tagtár-sak által befizetett összegek örökségül az életben maradt tagtársakra marad-janak, s azok közt osztassanak fel.

Végre gyakorol:

temetkezési költség biztosítást,

mely által a legszegényebb sorsuaknak is alkalmat nyújt, lehető előnyös fel-tételek alatt a hátra maradtak részére oly tőkét biztosítani, mely a halálo-zásnál beálló rögtöni szükségletek fedezésére szolgál.

Ezek folytán tisztelettel meghívatnak az illetők a társaságnál biztosításra.

Bővebb felvilágosítással Kolozsvárt az igazgatóság és vezérigynök-ség, vidéken a vezér-, fő- és aligynökségek szolgálnak.

Kolozsvárt a „Victoria” biztosító társaság 1870. december 1-én tartott igazgatósági gyűléséből.

A „Victoria” biztosító társaság igazgatósága Kolozsvárt

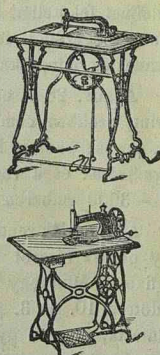
igazgató:

WAGNER.

vezér-igazgató:

GALGÓCZY.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket
levél általi uton gyógyít a nehézkör valódi orvosa Dr. Killisch
O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse N. 45. Eddigél 100-nál
több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) 9/12 (86—156)

(563)

(2—12)

Boér Sándor varrógép raktárában

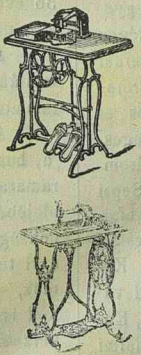
Kolozsvárt, bel-monostortutca 190 sz. alatt,

varrógépek,

karácsoni- vagy újévi ajándéku

10 forintos havi részletfizetés

mellett, vagy esetlegesen ingyen.

Van szerencsém köztudomásra adni, hogy a velem összeköttetésben lévő külföldi gyárakkal oly egyezményre létem, mely szerint azok kötelezve vannak, karácsoni- és újévi ajándéku vásárlandó varrógépeket, fizetéképes vevőknek, havi 10 forintos részletfizetés mellett, és még is leszállí-tott árban általam kiszolgáltatni, ha a kedvezmény, egyszerre az e célra kieszített gyűjtőleveken aláírt 10 vevő veszi igénybe.

E mellett az említett gyárak kötelezve a varrógépek terjesztésében buzgólkodó aláíró-gyűjtők részére, minden 10 darab gép után, 1 darab ingyen géppel kedveskedni, mely a t. gyűjtők között, gyűjtésük arányához mérten, vagy természetben vagy értékben fog kiosztatni, úgy hogy a ki csak 2 előforduló aláírt gyűjtő, annak az ingyen géphez szerzett aránylagos igénye ki fog elégíteni.

Szíveskedjenek tehát a részletfizetést igénybe venni akarók, vagy az ilyenek gyűjtésére közre-működni szándékozó, a varrógépek árai, saját megismerése, esetlegesen a gyűjtőlevelektől átvettét személyesen vagy levél által raktáromban mielőbb jelentezni.

A gépek jószágért, hibátlanlágért felelősséget vállalok.

BOÉR SÁNDOR,

varrógép-raktáros, bel-monostortutca 190 sz. alatt.

(557)

(2—3)

Gazdatiszti ajánlkozás.

Egy középéletkoru, jó bizonyítványok-kal ellátott egyén, ki a gazdaság terén meg a gépekkel való bánás körül tapasztalati képességgel bír; ajánlkozik valamely na-gyobb birtokba gazdatisztnak. Értésítést vehetni Stein János ur által Kolozsvárt.

567

2—6

Végeladás!

Karácsoni és újévi ajándékok.

1 téli ruha 1 ft 50

1 „ kendő 2 „ 80

1 „ felöltő 2 „ 50

1 „ palot 8 „ —

1 vég 30 rős házivaszon 7 „ —

1 tucet finom törölköző . 4 „ —

1 „ „ len asztalkendő 4 „ 50

1 „ „ len zsebkendő 2 „ —

Vászon-, divat- és felszerelő-raktár

Bécs, Mariahilferstrasse 76.

Balasiewicz C. W.

(553)

(6—8)

Szerencsekísérlet!

December 21-kén

az államtól biztosított hamburgi lotteria 1. osztályu buzása; bérmentes megrendelé-sekre eredeti sorsjegyeket (nem ígérve-nyeket) küldök, és pedig egy egészet a 3 ft 50 kr., egy felet a 1 ft 75 kr., egy negyedet a 87½ kr.

Főnyeremények: 250,900, 160,000, 100,000, 50,000, sat. márká. — Hivatalos játéktérvek ingyen; nyereménylajstromok, nyereményösszegek pontosan megküldetnek.

Wolff Louis, bankár-Hamburgban.

(558)

(3—50)

A fogak fõntartása- és tisztítására

legjobb az

Anatherin-szájviz

ára 40 kr.,

mely jósaaga miatt 15 évi szá-badalommal volt kintintetve.

Bécsben Spitzmüller Károly

gyógytárában „zum rothen Krebs”

am hohen Markt.

Kolozsvárt:

Csapó Sándor urnál.

(531)

(4—6)

Csak 2 por. tallér

egy egész eredeti sorsjegy ára az ál-lamtól engedélyezett és biztosított nagy pénzsorsolás

első osztályból, a mely f. év december 21-én fog megtörténni, a melyben csak nyeremények fognak buzatni, a melyek összege

3,332,000 tallér

rug 7 osztályban, ezek közt esetleg 250,000, 150,000, 100,000, 50,000, 40,000, 25,000, 2 a 20,000, 3 a 15,000, 3 a 12,000, 11,000, 3 a 10,000, 2 a 8000, 4 a 6000, 7 a 5000, 1 a 4000, 15 a 3000, 105 a 2000, 5 a 1500, 5 a 1200, 206 a 1000, 223 a 500 sat. márkát tevő főnyereményeknek kell kibuzatni.

Bérmentes megrendelések az összeg beklüldése mellett még a legtávolibb vidékekre is titokban teljesítetnek s a buzás után hivatalos nyeremény lajstro-mok és nyeremények pontosan megküldetnek.

GOLDFARB A.,

állambitelpapir keretkedő Hamburgban.

Előfizetési felhívás

az

„ERDÉLYI PROTESTANS KÖZLÖNY“.

egyházi és iskolai hetilapnak 1871. január 1-én megindítandó első évi folyamára.

(Megjelenik minden héten, csütörtökön, nagy negyedréten, tömött, egyelőre egy ivnyi tartalommal).

Miön a fennebbi címet leírtuk, s azt életre hívni törekszünk: eleven érzetével bírnak ama kötelességnek, melyet teljesítenünk kell; s a feladatnak, melynek szerencsés megoldásától, mi legalább, áldásos termékenységet remélünk erdélyi protestans életünkben; de érezzük egyszersmind, hogy e fontos kezdeményezés indokolásával tartozunk.

Hiszszük, hogy nincs senki ma, a ki méjjen meggyőződve ne volna ama kétségre-vonhatatlan hatásról, melyet gyakorol úgy az egyesek, mint általában az egész közönségre: a sajtó hatalma. Elviszi a gondolatot a legmeszszebb vidékekre; kicseréli és tisztázza az eszméket a szabad, és minden oldalról való megvitatás által; megörökíti azok nevét, kik akár az eszmék, akár a tettek mezején arra érdemesek s ez ösztönül szolgál másoknak, hogy hasonlókra lelkesedjenek; — megbünteti a lelkiismeretlenséget, a hanyagságot, miön oda állítja a nyilvánosság elé; — összegyűjti, csoportosítja az elforgácsolt erőket, hogy a mi külön: grönge; együtt: legyen hatalmas.

Hogy a nemesen felhasznált sajtó mekkora befolyást képes gyakorolni az eszmék helyes felfogására és azok érvényesítésére; az erkölcsi élet megszilárdítására; — a bátorság és képesség fokozására egy tiszteletre méltó végcél eléréseért való küzdelemben: elég bizonyítvány, hogy azt sem a szépművészetek, sem a tudomány, sem a politikai törekvések ma már számításra kívül nem hagyják. Csak mi, erdélyi ev. reformáltak nem vettük igénybe! Pedig, minő fontos okok követelték; pedig, ma már életszükséggé vált! —

Vajjon, ama törekvések, melyek mindnyájunknak keblében viszhangoznak; ama küzdelmek, melyeknek megoldása éveket emésztett fel — eredménytelenül; ama függő kérdések, melyeknek szerencsés megfejtésétől függ superintendenciák felvirágzása: nem hamarabb nyertek volna, vagy nyernének életet, ha volna egy közeg, hol a vélemények egymást kicserélve, közmegállapodást, közérzetet teremtetek volna; — holott most, ha évenként egyszer tanácskoznunk öszszegyűlünk, mindannyiszor tanácstalanul üdvözöljük egymást, mint a pusztában utazók! Vajjon, ama buzgóság nélkül valóság, melyről annyiszor panaszkodunk, itt vagy ott nem nyerne-e némi lökést a nemes, a jó felé, ha volna egy buzdító hang, mely bátorít, lelkesít; — vajjon, az elhagyottabb vidékeken szolgáló hivatal-társaink, nem lennének-e oda fűzve egy központhoz egy ily kötelék által; — vajjon, hallgatóink szívében nem kelthetnének-e ha szorványosan is — érdekeltséget a közügyek iránt! —

E kérdések felett való sokszoros gondolkozás; és az azokra adott feleletben található fel megindítandó lapunk genesise. — Phrasis nélkül mondhatjuk el, hogy szükségset akarunk pótolni. — Egy holt-tenger vagyunk itt Erdélyben; — rég várjuk azt a kezét, mely gyógyító hatását fölverje. — Ha sikerülni fog azt a sok szunnyadó erőt tevékenységre ébreszteni; ha képesek leszünk a protestans öntudatot oda emelni, hogy ha el nem éri is, de nyomaiba lépjen őseinknek s virágzásba hozza a rég parlagon heverő mezőket; — ha a különféle törekvések közt némi öszhangot hozhatunk létre s így közvéleményt teremthetünk; ha lelkesedést bírnak ébreszteni minden iránt, mi szép, jó, igaz; ha megismertethetjük szervezünket, törekvéseinket, s ez által nem egy félreértést oszlatunk el úgy magunkkal, mint a testvér-superintendenciákkal szemben — melyekkel, forrón óhajtuk, fentartani a legbensőbb solidaritást; — szóval: ha önzés nélküli szolgálatunk által bebizonyíthatjuk, hogy az erdélyi ev. ref. anyaszentegyház él és élni akar: úgy vállalatunk nem lesz hiabavaló! —

Mert, törekvésünk semmi esetre sem separatisticus. — Erdélyi közlőnyt akarunk alapítani, igaz; — figyelmünknek legfőbb, majdnem egyetlen tárgyát specialis erdélyi ügyeink, legközvetlenebb érdekeink fogják képezni: de távol legyen mitőlünk, hogy a provincialismus süppedékein haladjunk. Akaratunk, törekvésünk — becsületes; szándékunk nem a dicsvágy hiu kielégítése; hanem, a közhasznu szolgálat; — azt a szerepet vállaljuk el a központi e nemű irodalommal szemben, mely a patoknak jutott: éltetni akarjuk a vidéket, hogy táplálékot adjunk a tengernek. —

Írányunk határozottan szabadelvű leendő. — Soha, egy pillanatig se feledjük el, hogy protestansok vagyunk; s hogy a zászló, melyet felemelünk, egyetlen kötelező jelszót ismerhet el, és e jelszó: előre! — De ez nem forradalmat jelent; nem fogunk megfélekedezni elhatározó helyzetünkről, mely az átalakulás kora, hol a tespedés csak olyan élet-ölő le-

het, mint a meggondolatlan, könnyelmű rohanás. — Mint a természet munkásságának törvénye örök; de biztos fejlődés: úgy a mi akaratunk se lehet teljességgel az, hogy meggondolatlan követeléssel kiereszszakoljuk a kedvencebb eszméknek rögtöni megvalósítását, s ez által zavarólag hassunk a haladás processusára. — Mi a győzelem biztos reményében indulunk meg: de azért, erőnk öntudata mellett sem feledkezhetünk meg, minő fontos kérdéseket kell megoldani; mennyi érdeket, előítéleteket, hagyományt kell legyőzni; — nem feledkezhetünk meg, hogy midőn a múlt helyére akarunk állani, abból a nem használható tisztelettel akarjuk félre tenni s nem arcul ütni. — Ezzel tartozunk három század történelmének.

A mi a jelent illeti és — a mi máskint nem is lehet — kiváló gondot fordítunk mindarra, mi egyházi életünket, bármi tekintetben, érdekli. — Mi határozott barátai vagyunk a vallásos meggyőződés szabad nyilvánulásának; de mindaddig, míg felekezetekről van szó s szükségesnek látják, interconfessionalis törvényeket alkotni: féltékenyen fogunk örködni saját érdekeink felett. A törvénnyel kezünkben fogunk protestálni minden ultramontán túlkapás ellen, s a nyilvánosság útján fogjuk átadni a közmegejtésnek mindazon tényeket, melyek kibuvó ajtót keresnek a szentesített törvények alól; s a nyilvánosság útján keresünk jogorvoslatot azoknál, kik a törvényt hozták. —

Önmagunkkal szemben is szigorúan fogunk eljárni. A jezsuitismust itt is csak úgy fogjuk ostromolni, mint a lelkiismeretlenséget, vagy hivatallal való visszaélést. A minő kész szívvél fogunk elismerést és tiszteletet tulajdonítani minden jóra való haladásnak: éppen úgy megrojjuk a gyarlóságot, a bűnt mindeniben. — S e kötelességet annyival inkább akarjuk betölteni, mert mi azon meggyőződésből indulunk ki, hogy most inkább, mint valaha, szükségünk van, hogy mindenki erősen álljon a kimutatott helyen szilárd akarral, eltökélt szándékkal, a használni-akarás elhatározásával. Szóval: akarunk humanismust, becsületes munkát, puritan erkölcsöket; akarunk életet, melyet Jézus szelleme lengjen át. —

S ezt tehetjük annyival inkább, mert függetlenek vagyunk, s azok akarunk, azok fogunk maradni. — Egészen nyíltak akarunk lenni, hogy bármi nemű félreértést, vagy gyanúsítást kikerülhessünk: erkölcsi támogatást kértünk ez idei közzsínatunktól: s határozatával azt meg is adta. Felkérte közzsínatunk főtit. püspök aát, hogy köriratainak hivatalos közegéül használja vállalatunkat s főtisztelendősége örömet belegeyezett: ez lenne az anyagi támogatás. — Köszönettel fogadjuk mindkettőt; sőt tájékozás végett, nem vonakodunk itt közre adni a határozatot: „közzsínatunk indítványt teljesen elfogadja, magáévá teszi; s mintán főtit. püspök aa. is megígérte, hogy ezen heti egyházi lapot anyaszentegyházunkat érdeklő köriratainak, valamint a megüresült papi és mesteri állomások s ezek feltételeinek köztudomásra hozása végett, mindaddig, míg a heti lapot e célra alkalmasnak találja, hivatalos közegéül fogja használni; nyilvánítja, hogy a t. esperes aak. útján eddig szokásban volt köröztetés megszűnik és e hetilap leend az ilyszzerű körrendeletek közege. Esperes aait. pedig felhívja, hogy pinden erkölcsi befolyásukkal igyekezzenek szóban levő egyházi lap életbe-léptetésére s fennállhatására segédkezet nyújtani“. — Ez a határozat; s lehető jóakaróinkat (!) kérjük, ne feledjék, hogy ez nem egy párt, vagy egyes személy, hanem összes zsinatunk egyhangú határozata, mely lapunk szükségességét ismeri el csupán; de kezünket nem kötheti meg; — s mi ismételtük: a lap szellemi része teljesen független s tollunkat, törekvéseinket soha sem fogja vezetni egyéb, mint az igazság, a közügy előhaladása és a protestans szellem. —

Ily elhatározással akarjuk átadni lapunkat a nyilvánosságnak azon hitben, hogy az igen rövid idő alatt élet-szükséggé fog válni, s áldásos termékenységet fog előidézni. Hogy ez megtörténhessék, minden ügybarátunk anyagi és szellemi támogatására van szükségünk, s erre számítunk is. — Anyagi pártolás kell, hogy minden jóra-való dolgot hozat honorálhasunk; és szellemi támogatás kell; hogy megőrizhessük azt a becsületet, mely osztályrészeül jutott az erdélyi részek munkaképességének, mely annyi derék talentumot adott át az irodalomnak a multban és jelenben.

Lapunk nyitva fog állani mindenkinek; minden jóra való eszmének. A tapasztalást gyűjtött férfiak tanácsát éppen oly tisztelettel fogadjuk; mint a mily örömmel fogjuk üdvözölni ifjabb barátaink nemes törekvését: azoktól tanulni; ezektől lelkesedni akarunk. — Kész szívvél nyitunk tért minden tehetségnek, örömet batoritunk, buzdítunk; de lapunkat semmi esetben sem akarjuk apró szárny próbálgatások és stylistikai gyakorlatok terévé tenni; annál kevésbé fogunk megengedni otromba személyeskedéseket, s netán oly megtámadásokat, melyek irodalmi színvonalon alúl állanak. — Nem botránnyat akarunk előidézni, hanem becsületet szeretni: s annak, ki a nyilvánosság elbé áll: első kötelessége, hogy azt megbecsülje tudja. Vitatkozzunk bátran, szabadon, ha kell — élesen; de maradjunk az eszmék, az indokok mellett; ne a személyt nézzük, hanem az ügyet; mert eltérés lehet közöttünk az eszközökre nézve, de a cél egy és ugyanaz. —

— Hadd, álljanak itt végül azon rovatok, melyek lapunk beltartalmát fogják képezni. —

1.) Irányi cikkek. — E rovat vezetésében határozottan odatöröszünk, hogy mindenek felett a gyakorlati életet öleljük fel s a felszínen levő kérdések nézve (ilyenek: a zsinat, egyház-főtanács szervezése, iskoláink, népnevelésünk ügye, egyház és állam hatásköre sat.) nyújtunk tájékozást. — E törekvésünk nem zárja ki, hogy elméleti úton is adjunk annyit, a mennyi célunkat elősegíti: a protestans öntudatot; de teljességgel kerülni fogjuk a meddő dogmatikai szörszállasogatásokat, melyek szétszaggatni — igen; de egyesíteni, nem képesek. —

2.) Iskoláink, népnevelésünk első sorban fog állani gondjaink között, tudván, hogy „elvéssz a nép, mely tudomány nélkül való!“ —

3.) Tárcánkban egy gazdag kincstárt akarunk nyújtani az egyházi és irodalmi történetírásnak. — Közlünk még nyilvánosságra nem bocsátott adatokat, melyekben éppen Erdély — mint a magyar protestantismus bölcsője — per eminenciám — kifoghatatlan; ismertetni fogjuk az erdélyi egyházi írókat s azok hatását korukra, a lehetőségig egészen napjainkig. Továbbá, egyházi, iskolai könyvek ismertetését. —

4.) Vidéki élet rovatunkban hű képét ohajtjuk felmutatni amaz újéletnek, melynek felébredését reméljük a már képviselési alapon szervezett egyházmegegyekben. — Nem a ditiókban fogunk gyönyörködni; hanem, tényeket fogunk regisztrálni s ezeknek rövid, hű leírását kérjük ügybarátainktól, akár egyházmegegyei közgyűléseket; akár egyes egyházak mozgalmát érintik. —

5.) Külföld rovatunkban összegyűjtjük mindazt, mi előttünk érdekes, hasznos és követésre méltó lehet. Felmutatjuk amaz eszméket, melyek a külföldi protestans egyházakat mozgatják; — és ismertetni fogjuk a tudomány terén kelet-

6.) Arany-könyv rovatunkban, az emlékezet számára, megőrizőjük mindazok nevét, kik egyházi, vagy iskolai célokra kegyes adományokkal járulnak; vagy humanus érdekeket mozdítanak elő. Hadd, lelkesítsenek mindnyájunkat hasonlókra.—

7.) A pártolás méterekéhez képest, hogy a gyakorlati pásztorkodást előmozdítsuk: idonként adni fogunk jó megválasztott egyházi beszéket, esketési, kereszttelési agendákat nyolczad-rét mellékletben, melyek könyvvé lesznek összeköthetők; — valamint, azon is fogunk igyekezni, hogy lapunk terjedelmét megnagyobbsítsuk a szükséghez képest. —

8.) A közszinatnak fennebb említett határozatában körülírt és eddig az esperességek által köröztetett hivatalos iratok, pályázatok sat. közlése. —

— Ha mindezekhez megjegyezzük, hogy rovataink egy része belmunkatársaink közt van megosztva; hogy főmunkatársul hivatalosunk Szász Domokos kész szívvel vállalkozott; s hogy már eddig több tekintélyes és tiszteletre méltó világi és egyházi férfaink ígértét bírjuk (s kiknek becses névsorát mutatvány számunkban közöljük) hogy dolgozataikkal meg fognak tisztelni: nincs egyéb hátra, mint első, erdélyi ilynemű vállalatunkat figyelmébe ajánljuk minden ügybarátunknak. —

Egész évre	6 frt
Fél évre	3 frt
Negyed évre	1 frt 50 kr.

Felhívjuk egyszersmind úgy esperes áát, mint minden ügybarátunkat, hogy lehető előfizetőink teljes, biztosított névsórárt mielőbb, bérmentre, beküldeni sziveskedjenek. Tájékozni kell magunkat a részvét iránt; mert szerkesztőségünk anyagi áldozat-hozásra egyáltalában nem vállalkozhatik, mert nem képes; s miután odáig soha se fogjuk magunkat megalázni, hogy subventióból tengetvén életünket, egy néhány olvasóért szaporítsuk a nyomtatott betűt: lapunkat csak azon esetben indítjuk meg, ha garantiát nyerünk, hogy azt megszüntetni nem leszünk kénytelenek. — Ha még azt felhozzuk, hogy ez nem csupán papok dolga; hanem, legelső sóban éppen a világiakat érdekli; s hogy köztünk semmi nemű válasz-fal nem létezik, mert papok és világiak együtt alkotjuk Krisztus anyaszentegyházát, s az közösen édes mindnyájunké: nem tehetünk jobbat, mint a közös cél nevében felkérni mindenkit: egyesítsük erőnket, buzgóságunkat s az óhajtott jó eredmény ki nem maradhat. —

Szerkesztőségi iroda és kiadó-hivatal (hová az előfizetési pénzek — legcélszerűbben posta-utalvánnyal — minden esetre bérmentve küldendők) kül-magyar-utca 237 sz.

Kolozsvártt, nov. 30. 1870.

Szász Gerő,

ev. ref. első-pap és esperes, mint felelős szerk. és kiadó.

Folyó szám	Előfizető neve	Lakása	Utolsó posta	Mennyi időre	Előfizetési penz	
					frt.	kr.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.